

TALOUSVALIOKUNNAN MIETINTÖ 6/1999 vp

Hallituksen esitys laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 2 päivänä syyskuuta 1999 lähettänyt talousvaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen laiksi vakuutusyhtiölain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 37/1999 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ylitarkastaja Jyri Inha, sosiaali- ja terveysministeriö

- lainsäädäntöneuvos Anna-Riitta Wallin, oikeusministeriö
- ylitarkastaja Heikki Partanen, tietosuojavaltuutetun toimisto
- lakimies Eeva-Maija Österman, Vakuutusvalvontavirasto
- johtaja Irene Luukkonen, Kuluttajien vakuustustoimisto
- osastonjohtaja Asko Nio, Liikennevakuutuskeskus/Potilasvakuutuskeskus/Ympäristövakuutuskeskus
- johtaja Lea Mäntyniemi, Suomen Vakuutusyhtiöiden Keskusliitto ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi vakuutusyhtiölakia, liikennevakuutuslakia, potilasvahinkolakia ja ympäristövahinkovakuutuksesta annettua lakia.

Muutoksilla täsmennetään vakuutusyhtiölain säännöksiä, jotka koskevat erityisesti salassa pidettävien tietojen luovuttamista. Vakuutusyhtiölakiin lisätään säännökset vakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja niille laissa lueteltaville ulkopuolisille, jotka hoitavat vakuutustoimintaan kiinteästi liittyviä tehtäviä. Liikennevakuutuslakiin lisätään säännös vakuutusyhtiön oikeudesta saada salassa pidettäviä tietoja liikennevakuutuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi.

Työeläkevakuutusyhtiöistä annetun lain nojalla vakuutusyhtiölain säännöksiä sovelletaan myös työeläkevakuutusyhtiöihin, jollei työeläkevakuutusyhtiön oikeudesta luovuttaa salassa pidettäviä tietoja ole muuta säädetty.

Liikennevakuutuslakiin ehdotetaan lisättäväksi säännös vakuutusyhtiön oikeudesta saada vastuunsa selvittämiseksi, korvauskäsittelyä varten ja muiden liikennevakuutuslaissa säädettyjen tehtävien hoitamiseksi tarpeelliset tiedot viranomaisilta, terveyden- ja sairaanhoitotoimintaa harjoittavalta, Eläketurvakeskukselta, eläke- tai vakuutuslaitokselta, vahinkoa kärsineen tai muun korvauksen hakijan työnantajalta, työttömyyskassalta taikka muulta etuuden

myöntäjältä. Säännös on yhdenmukainen muissa lakisäateisiä vakuutuksia koskevissa laeissa olevien vastaavanlaisten säännösten kanssa.

Liikennevakuutuslakiin, potilasvahinkolakiin ja ympäristövahinkovakuutuksesta annettuun la-

kiin lisätään viittaussäännökset vakuutusyhtiölakiin soveltuvin osin näissä laeissa säädettyjä tehtäviä hoitavien henkilöiden vaitiolovelvollisuudesta.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Valiokunta pitää lakiehdotuksia tarpeellisina ja perusteltuina ja ehdottaa, että ne hyväksytään vakuutusyhtiölakiehdotukseen tehdyin muutoksin.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa tarkoitettujen viranomaisten asiakirjat ovat julkisia, jollei tässä laissa tai muussa laissa erikseen toisin säädetä. Mainittu laki tulee voimaan 1.12.1999.

Henkilötietolain tarkoituksena on toteuttaa yksityiselämän suojaa ja muita yksityisyyden suojaa turvaavia perusoikeuksia henkilötietoja käsiteltäessä. Tämä laki on tullut voimaan 1.6.1999.

Käsiteltävänä olevalla hallituksen esityksellä täsmennetään vakuutuslainsäädännön salassapitosäännöksiä uudistuneen julkisuus- ja henkilötietolainsäädännön sekä luottolaitoslainsäädännön periaatteiden mukaisesti. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia sovelletaan yleislakina, jota vakuutuslainsäädäntöön ehdotetut vaitiolovelvollisuutta koskevat säännökset täydentävät. Ehdotettua yksityiskohtaista sääntelyä pidetään tarpeellisena käytännössä esiintyneiden tulkintaongelmien välttämiseksi.

Yksityiskohtaiset perustelut

1. Laki vakuutusyhtiölain muuttamisesta

18 luku 6 §. Valiokunta on poistanut vaitiolovelvollisuussäännöksestä viittauksen asianomaiseen ministeriöön ja Vakuutusvalvontavirastoon, koska suoritettaessa tehtävää viranomaisen toimeksiannosta vaitiolovelvollisuus määräytyy yleislakina sovellettavan viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain mu-

kaan. Tämä todetaan pykälään lisätyssä uudessa 2 momentissa.

18 luku 6 a §. Valiokunta on muuttanut 1 momentin alussa olevan ilmauksen "sen estämättä" muotoon "sen lisäksi", koska momentissa oleva luettelo on tarkoitettu täydentämään viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain säännöksiä.

Valiokunta on poistanut momentista säädös-kokoelman numeron, joka jo näkyy 6 §:n uudessa momentissa.

Edelleen valiokunta on poistanut 1 momentin 3 kohdan tarpeettomana. Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 29 §:n 1 momentin 1 kohdassa säädetään viranomaisen oikeudesta antaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja toiselle viranomaiselle, jos tietojen antamisesta tai oikeudesta tietojen saamiseen on laissa erikseen säädetty.

Valiokunta on täsmentänyt 2 momentin vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen käyttämistä koskevaa säännöstä siten, että sosiaali- ja terveysministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat myös luovuttaa toisilleen mainittuja tietoja.

Pykälän 3 momentti on poistettu tarpeettomana, koska säännöksessä tarkoitettuja tietojen luovuttamisesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa.

18 luku 6 b §. Valiokunta on muuttanut 1 momentin 6 kohtaa, jossa säädetään vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta tietosuojalautakunnan luvalla vakuutusyhtiöihin kohdistuvan rikollisuuden ehkäisemiseksi. Muutoksella täsmennetään tietosuojalautakunnan toimivallan perustuvan henkilötietola-

kiin ja tietosuojalautakunnan lupatoimivallan edellytyksiä. Muutosten odotetaan poistavan myös tulkintaepäselvyyksiä.

Valiokunta on tehnyt 2 momenttiin teknisluonteisen täydennyksen, jonka mukaan 1 momentin säännös vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen luovuttamisesta koskee vakuutusyhtiön lisäksi soveltuvien osin myös liikennevakuutuskeskusta, potilasvakuutuskeskusta ja ympäristövakuutuskeskusta.

1.

Laki

vakuutusyhtiölain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 28 päivänä joulukuuta 1979 annetun vakuutusyhtiölain (1062/1979) 18 luvun 6, 6 a ja 10 a §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat, 6 § laeissa 389/1995, 1022/1996 ja 79/1999, 6 a § laissa 1013/1995 sekä 10 a §:n 2 momentti laissa 79/1999, sekä

lisätään 1 lukuun uusi 5 a § ja 18 lukuun siitä lailla 74/1998 kumotun 6 b ja 6 c §:n tilalle uusi 6 b ja 6 c § seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

5 a §
(Kuten HE)

18 luku

Erinäisiä säännöksiä

6 §

Joka vakuutusyhtiön tai sen palveluyrityksen palveluksessa tai näiden toimielinten jäsenenä tai varajäsenenä tai (*poist.*) vakuutusyhtiön toimeksiannosta tehtävää suorittaessaan taikka vakuutusalan lautakunnan tai vastaavan toimieliimen palveluksessa tai jäsenenä tai asiantuntijana toimeksiannon perusteella taikka 6 a tai 6 b §:n nojalla on saanut tietää vakuutusyhtiön, sen asiakkaan tai jonkun muun taloudellista asemaa tai terveydentilaa tai muita henkilökohtaisia oloja koskevan seikan taikka liike- tai ammattisalaisuuden, ei saa ilmaista tätä sivulliselle, jollei se,

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella talousvaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 2.—4. lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina ja

että 1. lakiehdotus hyväksytään muutettuna seuraavasti:

jonka hyväksi vaitiolovelvollisuus on säädetty, anna suostumustaan tietojen ilmaisemiseen tai jollei laissa ole muuta säädetty. Asiakasta koskevia vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja ei saa antaa myöskään yhtiökokoukselle tai edustajistolle eikä kokoukseen osallistuvalla osakkaalla, lukuun ottamatta yhtiökokouksen ääniluetteloa.

Asianomaisen ministeriön tai Vakuutusvalvontaviraston toimeksiannosta tehtävää suoritavan vaitiolovelvollisuudesta säädetään viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999). (Uusi)

6 a §

Sen lisäksi , mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (*pois.*) säädetään, asianomaisella ministeriöllä ja Vakuutusvalvontavirastolla on oikeus luovuttaa vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

(1 ja 2 kohta kuten HE)

(3 kohta *poist.*)

(3—10 kohta kuten HE:n 4—11 kohta)

TaVM 6/1999 vp — HE 37/1999 vp

Sen lisäksi mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa ja 1 momentissa säädetään, asianomainen ministeriö ja Vakuutusvalvontavirasto voivat luovuttaa toisilleen ja käyttää 6 §:ssä tarkoitettujen vaihtolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja vain:

(1—3 kohta kuten HE)

(3 mom. poist.)

6 b §

Sen estämättä, mitä 6 §:ssä säädetään, vakuutusyhtiöllä on oikeus luovuttaa vaihtolovelvollisuuden piiriin kuuluvia tietoja:

(1—5 kohta kuten HE)

6) vakuutusyhtiön kohdistuneista rikoksista sekä sille ilmoitetuista vahingoista toisille vakuutusyhtiöille *vakuutusyhtiöihin kohdistuvan*

rikollisuuden ehkäisemiseen liittyvän tärkeän edun vuoksi siten kuin tietosuojalautakunta henkilötietolain (523/1999) 43 §:n 3 momentin nojalla tarkemmin määrää;

(7—9 kohta kuten HE)

Mitä 1 momentissa säädetään vakuutusyhtiöstä, koskee soveltuvin osin liikennevakuutuskeskusta, potilasvakuutuskeskusta ja ympäristövakuutuskeskusta. Mitä 1 momentin 4 kohdassa säädetään vakuutusyhtiön oikeudesta tietojen luovuttamiseen, koskee soveltuvin osin myös 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettua vakuutusalan lautakuntaa tai toimielintä.

(3 ja 4 mom. kuten HE)

6 c ja 10 a §

(Kuten HE)

Helsingissä 29 päivänä syyskuuta 1999

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Leena Luhtanen /sd
vpj. Mari Kiviniemi /kesk
jäs. Jouni Backman /sd
Klaus Hellberg /sd
Susanna Huovinen /sd
Mikko Immonen /vas
Reijo Kallio /sd
Pekka Kuosmanen /kok

Mika Lintilä /kesk
Kirsi Piha /kok
Antti Rantakangas /kesk
Mauri Salo /kesk
Juhani Sjöblom /kok
vjäs. Pertti Mäki-Hakola /kok
Veijo Puhjo /vas.